

KUUKAUTISREPRESENTAATIO
STEPHEN KINGIN ROMAANISSA *CARRIE*

Heta Virkkunen
Kandidaatintutkielma
Kirjallisuus
Musiikin, taiteen ja kulttuurin tutkimuksen laitos
Jyväskylän yliopisto
Syksy 2022

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta Humanistis-yhteiskuntatieteellinen	Laitos Musiikin, taiteen ja kulttuurin tutkimuksen laitos
Tekijä Heta Virkkunen	
Työn nimi Kuukautisrepresentaatio Stephen Kingin romaanissa <i>Carrie</i>	
Oppiaine Kirjallisuus	Työn laji Kandidaatintutkielma
Aika Syksy 2022	Sivumäärä 19
Tiivistelmä <p>Tutkielmassani selvitän, millaisia kuukautisrepresentaatioita Stephen Kingin kirjoittamassa <i>Carriessa</i> esiintyy. Perehdyn aiheeseen tutkimalla <i>Carrieta</i> Raamatun, henkilöhahmojen näkemysten ja veren kauhistuttavuuden näkökulmista. Pohdin myös sitä, millaisia kytköksiä teoksen juonenkululla ja kuukautisrepresentaatioilla on naisvihaan sekä miten tapahtumat ja henkilöhahmojen mielikuvat vaikuttavat lukijan näkemyksiin kuukautisista.</p> <p>Teoreettinen viitekehys tutkimuksessani asettuu feministisen kirjallisuudentutkimuksen alueille, ja metodologisesti tutkin <i>Carrieta</i> "vastakarvaan lukien" keskittyen kuukautisaiheen käsittelyyn. Tärkeimpinä tutkimusaineistoinani käytän Bobelin (2010) ja Dyerin (2020) teoksia, joissa perehdytään muun muassa kuukautisten tabuasemaan sekä siihen, miten kuukautisiin suhtaudutaan. Kuukautisiin voidaan myös liittää negatiivisia asenteita, inhon ja ärsytyksen tunteita sekä välttelyä.</p> <p><i>Carrie</i> kuuluu kauhukirjallisuuden kaanoniin, ja teoksessa kauhua luodaan kuukautisverellä. Kuukautisveren kauhistuttavuutta lisäävät sen verenä ilmenemisen lisäksi kulttuuriset asenteet, joita kuukautisiin voidaan liittää. Myös itsessään se, että kuukautisista keskustellaan, aiheuttaa inhon tunteita. Naisviha kytkeytyykin kuukautisveren käyttämiseen kauhun lähteenä siten, että Carrie asetetaan tietoisesti huonoon valoon, julkisesti menstruoivana naisena. Tämä lisää ennakkoluuloja kuukautisia kohtaan sekä vahvistaa ajatusta, että kuukautistilassa olevan naisen tulee piilottaa kuukautiset muilta.</p>	
Asiasanat Kuukautiset, representaatio, tabu, naisviha	
Säilytyspaikka Jyväskylän yliopisto	
Muita tietoja	

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
1.1	Katsaus aiempaan kuukautistutkimukseen ja kuukautiset käsitteenä	2
1.2	Representaatio, tabu ja naisviha	4
2	RAAMATTU JA KUUKAUTISET	6
3	KUUKAUTISTEN KOKEMISEN SOSIAALISET TASOT	9
3.1	Kiusattu Carrie	9
3.2	Kuukautisten luonnollisuus ja häpeä.....	11
4	KUUKAUTISVERI NAISVIHAN ILMENTÄJÄNÄ <i>CARRIESSA</i>	13
4.1	Kuukautisveren kauhistuttavuus	13
4.2	Kuukautisveren vaikutus <i>Carrien</i> tarinan etenemisessä	14
5	PÄÄTÄNTÖ.....	16
	LÄHTEET	18

1 JOHDANTO

Tässä tutkielmassa tarkastelen kuukautisrepresentaatiota Stephen Kingin romaanissa *Carrie* (jatkossa C), joka on ilmestynyt amerikkalaisen kirjailijan esikoisromaanina vuonna 1974. Tutkielmani lähtökohtana käytän kuitenkin Tuula Saarikosken suomenosta vuodelta 1987. Tutkielmani pääteos alkaa kuvauksella, jossa päähenkilön, *Carrien*, kuukautiset alkavat liikuntatunnin jälkeen pukuhuoneen suihkutilassa. Koko nimeltään *Carrie White* on 16-vuotias kiusattu tyttö, joka telekineettisten voimiensa avulla lopulta muuttuu massamurhaajaksi, sillä hän saa muiden toiminnasta tarpeekseen ja haluaa kostaa. (C 1987.)

Tutkielmani lähtökohtana on selvittää, miten kuukautiskuvauksella luodaan kauhua lukijassa ja miten henkilöhahmojen suhtautuminen kuukautisiin peilautuu lukijan näkemyksiin ja ymmärrykseen kuukautisista. Tämän lisäksi pyrin ymmärtämään, ilmentääkö *Carrien* kuukautiskuvaus naisvihaa, ja miten naisviha kenties liittyy kuukautisveren käyttämiseen kauhustuttavuuden keinona. Tutkimuskysymyksiini vastaan tutkimalla *Carrien* kuukautisrepresentaatiota uskonnon näkökulmasta sekä sen sosiaalisten tilannekuvausten kautta. Perehdyn lopuksi vielä veren merkitykseen kauhukirjallisuudessa sekä sen kuukautisperspektiiviin.

Carrie johdatti Kingin uran menestykseen ja teoksen kauhukirjallisuuden kaanonin. *Carrieta* pidetään myös teoksena, joka on sysännyt kauhukirjallisuuden genrenä sellaiseen suuntaan, jollaisena mekin sen nykyään tunnemme. *Carrie* on myös pitkään ollut yleisön suosiossa ja esimerkiksi New York Times -lehden parhaiten myytyjen kirjojen listalla jopa 14 viikon ajan. (Marshall 2020.) *Carrien* tarinan pohjalta on niin ikään luotu elokuva-adaptaatioita, joista vuoden 1976 versiolla on Yle Areenassa ollut vuosien 2020 ja 2021 välillä yli 61 000 näyttökertaa pelkästään Suomessa (Yle Areena 2022).

King on *Carrien* ohella ollut tuottelias kirjailija julkaisten uransa aikana yhteensä yli 50 romaania sekä muun muassa novelleja (King 2022). Teoksillaan King onkin

viihdyttänyt jopa 5–10 prosenttia maailman seitsemän miljardin ihmisen väkiluvusta. Sillä King on kyennyt viihdyttämään lukijoitaan, hän on myös vaikuttanut heihin. (Elovaara 2015, 178.) Kingin vaikuttavuuteen ja *Carrien* suosioon nojaten perustelenkin pian 50-vuotiaan teoksen edelleen ajankohtaiseksi kohteeksi kuukautisrepresentaatioiden tutkimukseen.

Tutkimukseni teoreettinen viitekehys asettuu feministisen kirjallisuudentutkimuksen alueelle. Feministinen kirjallisuudentutkimus perustuu ajatukselle, että erilaisista kirjallisista diskursseista on luettavissa sukupuoli ja sukupuolen vaikutus tekstiin, ja se tekee kaikesta kirjallisuudesta poliittista (Belsey & Moore 1997,1; Moi 1990, 60). Teksti ei siis ole sukupuolittunutta vain esimerkiksi henkilöhahmojen ominaisuuksien kautta, vaan sukupuoli vaikuttaa niin tekstin kirjoittamiseen kuin siihenkin, mitä aiheista etukäteen voidaan tietää. Feministisen kirjallisuudentutkijan on siis löydettävä nuo puolet tekstistä. (Rojola 2004.) Tämän oletuksen valossa tulkitseen *Carrieta* ja sen ilmiöitä, joihin tekstin sukupuolittumisella on vaikutusta. Yritän ymmärtää, miten sukupuoli näkyy teoksessa ja miten niin kirjailijan kuin päähenkilönkin sukupuoli linkittyy kuukautisaiheeseen ja niiden kuvaamiseen.

Feministiselle kirjallisuudentutkimukselle on myös tyypillistä tietynlainen tekstin tarkastelu- ja lukutapa, koska kaikissa teoksissa sukupuolen merkitykset eivät ole teoksen lähtökohta. Esimerkiksi Spivak suositteleekin lukemaan kohdetekstiä täsmällisesti ja perustellusti ”väärin”. (Spivak 1987, 84–85.) Menetelmällisesti perustankin oman analyysini ja tulkintani edellä mainittuun feministiseen niin kutsuttuun ”vastakarvaan lukemiseen”. *Carriessa* ”väärin” lukeminen ilmeneekin nimenomaan kuukautisrepresentaatioiden ymmärtämisen kontekstissa. Tarkoitukseni on siis tuoda kuukautiset, kuukautisveri ja kuukautisten kulttuurinen ulottuvuus lähempään tarkasteluun, vaikka se ei olekaan teoksen pääasia. (C 1987.) Kauhugenreen sijoittuvana teoksena *Carrieta* olisikin kenties luonnollisempaa tulkita kauhulle ominaisempien piirteiden, kuten veren, *Carrien* telekineettisyyden tai teoksessa tapahtuvien murhien, kautta, mutta feministisen teorian kontekstissa tulkitseen *Carrien* tapahtumia nimenomaan kuukautisten ja täten sukupuolittuneen asennerakennelman näkökulmasta (Hänninen & Latvanen 1996; Hautala, Leinonen & Myllymäki 2018).

1.1 Katsaus aiempaan kuukautistutkimukseen ja kuukautiset käsitteenä

Tässä luvussa perehdyn kuukautisiin biologisena ja kulttuurisidonnaisena ilmiönä. Koska kulttuurin vaikutuksia kuukautisiin on hankalaa esitellä ilman aiempaan tutkimukseen perehtymistä, olen rinnastanut avainkäsitteen ja tärkeimpien

kuukautislähteideni esittelyn yhteen. Kuukautisten lisäksi muita tutkimukselleni olennaisia käsitteitä ovat representaatio, tabu ja naisviha, joihin palaan kuukautisiin tutustumisen jälkeen osiossa 1.2.

Lääketieteellisesti kuukautisilla tarkoitetaan kiertoa, jonka aikana keho tuottaa erilaisia hormoneja, jotka aiheuttavat munarakkulan kypsymisen sekä munasolun irtoamisen. Munarakkulan paikalle kehittyy keltarauhanen, jolloin keltarauhashormoni valmistee kohtua mahdollista raskautta varten. Mikäli munasolu ei kuitenkaan hedelmöity, keltarauhanen surkastuu ja kuukautiset alkavat. (Terveyskirjasto Tiitinen, 2022.) Tutkielmassani kuukautisten biologinen luonne ilmenee sen seksuaalisuuteen liittyvänä tekijänä sekä veren kautta, joka vuotaa, kun munasolu ei pääse hedelmöitymään.

Kuukautisiin liittyy biologisen luonteensa lisäksi siis myös kulttuurisia oletuksia ja asenteita, jotka vaikuttavat olevan hyvin pitkälti negatiivissävytteisiä. Esimerkiksi Bobelin teos *New Blood: Third-Wave Feminism and the Politics of Menstruation* pureutuu tarkemmin kuukautisten feministispoliittiseen tutkimukseen, ja esittelee kuukautisia feminismiin kolmannen aallon näkökulmasta. Bobel muun muassa toteaa, että kuukautisia aiheena vältellään myös feministisesti valveutuneiden keskuudessa: termi ”menstruation” tuli poistaa Bobelin puheen nimestä, jottei koulu, jolla hän puhettaan esitti, saisi osakseen vääränlaista mediahuomiota. (Bobel 2010, 29.) Kuukautisiin liitetään siis epämiellyttäviä ennakkoluuloja, vaikka ne ovatkin luonnollinen osa ihmiskehon toimintaa.

Kuukautiset nähdään usein naisten ongelmana, mutta niiden liittäminen vain yhteen sukupuoleen on itsessäänkin problemaattista. Kaikki naiset eivät menstruoi, ja toisaalta myös miehet saattavat vuotaa verta kuukausittain. Dyer on tutkinut kirjallisuudessa ilmeneviä kuukautiskuvauksia teoksessaan *The Menstrual Imaginary in Literature: Notes on a Wild Fluidity*. Kirjassaan Dyer analysoi erilaisia kirjallisia tekstejä kuukautisten näkökulmasta sekä kirjoittaa vastauskirjeitä tekstien kirjoittajille ja tuo esiin niissä ilmeneviä epäjohdonmukaisuuksia sekä ongelmia. Teoksessaan Dyer huomauttaakin, että kuukautisten tabuasema vaikuttaa naisten lisäksi myös esimerkiksi muunsukupuolisiin sekä transmiehiin. (Dyer 2020.)

Niin ikään Bobel esittää tekstissään väitteen kuukautisten sukupuolittavasta ongelmasta, jossa cis-nainen ja naiseus liitetään kuukautisiin. Esimerkiksi kuukautisaktivistien mukaan ”vuodan verta, siis olen nainen” -ajatus on problemaattinen, sillä kuukautisia ei voida liittää suoraan naiseuteen. Esimerkiksi naiset, joiden vaihdevuodet ovat jo menneet, sekä jotkin naisurheilijat eivät menstruoi, mutta silti he voivat identifioitua naisiksi. (Bobel 2010, 11–12.) Näin ollen kuukautisiin ja niiden negatiivisiin representaatioihin liittyy sukupuolittava ongelma, mutta kuukautisia ei kuitenkaan voida liittää yksinomaan naisiin ja naiseuteen. Kun kuitenkin jatkossa tulen

käsittämään kuukautisia naiselle ominaisena asiana, perustelen valintaani sillä, että *Carriessa* kuukautiset kokeva päähenkilö identifioituu nimenomaan naiseksi.

Sukupuolikysymysten rinnalla kulttuuriset ennakkoluulot kuukautisten puitteissa linkittyvät myös muihin ongelmiin. Esimerkiksi sellaiset ihmiset, joilla ei ole valkoihoisten etuoikeuksia (eng. *people of color, poc*), ovat muita alttiimpia kulttuurisille oletuksille, sillä heihin kohdistuu jo valmiiksi ennakkoluuloja elämellisyydestä ja kohtuuttomasta käytöksestä. Tällöin kuukautiskeskustelu johtaa heidän olettami-seensa likaisuudesta, inhottavuudesta ja epänaïsellisuudesta yhä helpommin. (Bobel 2010, 30–31.) Kuukautiskeskustelu ei kuitenkaan linkity vain niihin, jotka voivat kokea kuukautiset henkilökohtaisesti. Bobel kirjoittaaakin, että suurin osa kuukautisiin liittyvistä etiketeistä, kuten siitä, ettei kuukautisten tulisi näkyä naisen elämässä ulospäin mitenkään, ovat tulleet miehiltä. (Bobel 2010, 28–31.) Kuukautisia ei siis voida nähdä neutraalina asiana, vaan niihin välttämättä liittyy kulttuurisidonnaisia asenne- ja arvolatauksia.

1.2 Representaatio, tabu ja naisviha

Tutkin *Carrien* kuukautiskuvausta siis representaatioiden avulla. Representaatio voidaan määritellä yksinkertaisesti niin, että jokin asia esitetään kirjallisessa tuotoksessa tietyllä tavalla (Mäkikalli & Steinby 2013, 34; Knuutila & Lehtinen 2010, 7–10). Yksinkertaiset asiat siis representoivat toisia tapauksia tai tapahtumia, kuten esimerkiksi ”keskustelussa kuultu lause puhujan ajatusta”. Kirjallisuustieteessä tekstin esittävyys on representaation pääasia. (Knuutila & Lehtinen 2010, 7–10.) Tekstiä, elokuvaa tai kuvia tulkitessa representaatiolla siis tarkoitetaan sitä esitystapaa, jollaisessa valossa tietty asia on kuvattu. (Karkulehto & Rossi 2017.) Kun teksti tai kuva siis esittää jotakin muuta asiaa, ”se voi merkitä” ja täten ”tulla tulkituksi” (Veivo 2010, 135–136). Tutkielmassani pyrin käsittämään, mitä erilaiset kuukautiskuvaukset *Carriessa* tarkoittavat ja miten niitä voidaan tulkita.

Se, miten representaatiota *Carriessa* luodaan, liittyy muun muassa tabun käsitteeseen. Rashkow käsitteleeekin tabua Vanhan testamentin ja seksuaalisuuden näkökulmista teoksessaan *Taboo or not Taboo: Sexuality and Family in the Hebrew Bible*. Hän esittää, että ensimmäinen tabu naisen seksuaalisuudesta luotiin Jumalan toimesta jo ennen naisen seksuaalisuuden heräämistä. Kun Eeva kuitenkin söi kielletyn hedelmän, hän alkoi kokea seksuaalista viehätystä Aatamia kohtaan, mikä sitten olikin tabu ja väärin. (Rashkow 2000, 71.) Vaikka tabuun käsitteenä usein liitetäänkin uskonto ja pyhyys, on tabun yhteiskunnallinen arvomerkitys niin ikään tärkeä asia termin määrittämisessä. Tabut eivät vain heijastele yhteiskunnan arvoja, vaan tabujen tehtävä on

myös suojella niitä. Kun jokin asia ymmärretään tabuna, siihen liittyy pyhyyttä ja maagisuutta, eikä arvojärjestelmiä uskalleta täten horjuttaa. (Kosonen 2017.)

Tutkimukseni kannalta on myös tärkeää käsitellä *Carrien* kuukautisrepresentaatioiden ja tabukuvausten mahdollisia kytkentöjä naisvihaan. Naisvihalla tarkoitetaan väkivaltaa, kiusaamista ja vihamielisyyttä, jotka yhden henkilön sijaan kohdistuvat suurempaan ihmisryhmään eli naisiin. Nykyään naisvihaa ilmenee muun muassa internetin keskustelupalstoilla, ja käytännössä tällaisiin teksteihin liittyy naisia solvavaa ja alentavaa retoriikkaa. (Banet-Weiser & Miltner 2015; Vainikka 2019, 1–2.) Naisvihan avulla pyritään naisten kontrollointiin ja heidän hiljentämiseensä (Saresma 2021a, 191; Saresma 2021b).

Naisviha ei ole vain länsimaissa koettua nettikiusaamista, vaan se on syvälle juurtunut, systemaattinen ja eriarvoistava ongelma (Banet-Weiser & Miltner 2015). Naisviha on myös ”sosiaalinen” ja ”rakenteellinen ilmiö”, joka rakentuu sovinismin, seksismin ja patriarkaatin asenteista (Saresma 2021a). Vihapuhe itsessään on myös sukupuolittunutta, ja naisiin kohdistuessaan se saa seksuaaliväkivallan ja sillä uhkailun muotoja. Vihapuhetta itsessään on ilmennyt eri muodoissaan jo pitkään, vaikka käsitteenä se onkin ”yleistynyt vasta 2010-luvun Suomessa.” (Saresma 2021b, 175–176.) Kaiken kaikkiaan naisviha on siis yleisen vihapuheen ja tiettyyn ryhmään kohdistuvan vihan muoto, joka on rakenteellista ja toisinaan myös vaikeasti havaittavaa.

2 RAAMATTU JA KUUKAUTISET

Tässä osiossa käsittelemme kuukautisrepresentaatiota Carrien äidin, Margaret Whiten, uskonnollisuuden näkökulmasta sekä syvemmän Raamatun kytköksiin länsimaisen kulttuurin kuukautisasenteiden muovaajana. *Carriessa* uskonnon rooli näkyy vahvana Carrien elämässä, koska hänen äitinsä, Margaret White, on harras fundamentalistiuskovainen. Carrien koti kuvataan kurinalaisena paikkana, jossa äidin kasvatustavat kytkeytyvät vahvasti tämän ymmärrykseen Raamatun opeista. Carrien kuvataan joutuvan usein pieneen komeroon, jos äiti kokee, että lapsi on tehnyt syntiä. Komerossa Carrien tulee rukoilla Jeesukselta apua ja armahdusta synteihinsä. Teoksen edetessä ja Carrien kuukautisten alkaessa Carrie joutuu myös tästä syystä ahtaaseen tilaan rangaistavaksi. (C 1987, mm. 19–20 & 53–55.)

Raamatun, kuukautisten ja kauhun suhde kulminoituu *Carriessa* siihen, kun Carriesta tulee massamurhaaja. Teoksen lopussa Carrie saa tarpeekseen niin kiusaajistaan kuin äidistäänkin, ja hän aiheuttaa monen kymmenen ihmisen kuoleman. (C 1987.) Husam Jaber kirjoittaa artikkelissaan siitä, kuinka massamurhaajat kiinnostavat lukijoita kahdesta syystä. Ensimmäinen näistä syistä on se, että päähenkilö herättää teoillaan lukijassa ”syvimmät pelot ja tabut” esiin. Toinen syy kiinnostukseen taas on fantasioiden ja halujen kiihottaminen. (Husam Jaber 2021.) *Carriessa* tabujen esiintuominen tapahtuu nimenomaan päähenkilön kuukautisten kuvauksella, sillä ne ovat jo itsessäänkin tabuasemassa (Dyer 2020, 3–4). Niin ikään kuukautiset myös linkittyvät haluihin ja fantasioihin niiden seksuaalisuuteen liittyvän luonteensa kautta: kuukautiset ovat osa sukukypsää naista.

Kuukautisten tabuluonnetta voidaan selittää kristinuskon historian avustuksella. Karhapää (2015) kirjoittaa, että menstruoiava nainen nähtiin metsästäjä-keräilijä-aihana jumalallisena, sillä hänellä oli mahdollisuus luoda elämää. Myöhemmin kuukautiset kuitenkin alettiin nähdä tabuna, sillä vaikka naisella olikin kadehdittava kyky elämän luomiseen, hänellä oli myös mahdollisuus tuhota se. Agraaritalouksista

eteenpäin kuukautiset ovatkin herättäneet niin paheksuntaa kuin pelkoakin, jolloin myös aloitettiin naisten eristäminen kuukautisvuotonsa ajaksi ”sosiaalisesta seksuaalisesta yhteydestä yhteisönsä muihin jäseniin”. Karhapää myös toteaa, että samankaltaista eristämistä on tapahtunut myös kirkon etiikan vuoksi: ”[k]irkolliset toimitukset primitiivisten riittien jälkeläisinä jatkoivat menstruoivan tai synnytyksessä verta vuotaneen naisen erottamista pyhistä toimituksista ja loivat erilaisia puhdistautumisriittejä.” (Karhapää 2015, 4–6.) On siis selvää, että ajan saatossa kuukautisiin suhtautuminen on muovautunut meillekin tutumpaan, epämiellyttävänä asiana pidettyyn, muotoonsa.

Raamatun merkitys länsimaisten moraalikäsitteiden muodostumisessa on ollut mittava. Friedman kirjoittaa, että Raamatulla on ollut perustavanlaatuisen vaikutus miljardeihin ihmisiin, eikä vaikutuksen piiristä voida unohtaa niitäkään, jotka eivät usko Jumalaan (Friedman 2003). Kun syntikäsite liitetään tämän tutkimuksen kannalta kiinnostavaan aiheeseen, kuukautisiin, on Raamatulla oma kantansa myös siihen. Esimerkiksi kolmannessa Mooseksen kirjassa nainen kuvataan kauttaaltaan ”saastaisena”, ja mikäli menstruoivaan naiseen, tuoliin, jossa hän on istunut, tai naisen sänkyyn, jossa hän on kuukautistilassaan maannut, koskee, tulee ihminen itsekin ”saastaiseksi”. Kolmannessa Mooseksen kirjassa myös varoitetaan, että mikäli mies on sukupuoliyhteydessä naisen kanssa, jolla on kuukautiset, ja kuukautisverta valuu hänen päälleen, on mieskin ”saastainen” seitsemän päivän ajan. (Raamattu, 3. Moos. 15:19–28.)

Carriessa kuukautisten epämiellyttävyys, saastaisuus ja seksuaalisuuden kautta syntisyys näkyy varsinkin Carrien äidin, Margaret Whiten kuukautiskäsityksessä. Margaret White tulkitsee Raamattua niin, että ihminen häädettiin Paratiisista naisen himokkuuden synnin takia. Luetellessaan Carrielle, miksi hänelläkin naisena on kuukautiset, Whiten näkemys ilmenee selvänä: ”Ja sen korpin nimi oli Synti, ja ensimmäinen synti oli Yhtyminen. Ja Herra pani Eevan päälle Kirouksen, ja se Kirous oli Veren kirous.” (C 1987.) Margaret White siis tulkitsee kuukautisten olevan Jumalan kosto naiselle maallisista himoistaan. *Carriessa* kuukautisten tabumaisuus linkittyikin ennen kaikkea seksuaalisuuteen, mutta myös aikuistumiseen ja tätä kautta tietynlaiseen lapsen neitseellisyuden ihanteen rikkoutumiseen.

Karhapää (2015) esittelee tutkimuksessaan myös neitsyen äidin, Marian, roolia, jossa hän poistaa ”syntiinlankeemuksesta koituneet kirot” synnyttämällä lapsen jumalallisesti ilman himokkuutta. Se, miksi Marian tehtävä oli poistaa himon synti naisesta, liittyy nimenomaan alkukertomukseen. Kun Eeva söi ”puusta, joka on keskellä paratiisia”, Jumala langetti hänen päälleen kirouksen, jonka takia niin raskaus kuin synnytyskin on ihmiselle kivuliasta. Sen lisäksi nainen kuitenkin tuntee myös himoa mieheensä, ja tämä pitää naistaan vallassaan. (1. Moos. 3:3–16.) Margaret White siis

perustaa näkemyksensä kuukautisten rankaisevasta luonteesta Raamatun näkemykseen naisen seksuaalisten himojen vääryydestä. Hän siis rankaisee tyttärtään kuukautisten alettua komeroon lukiten, kun Carrie ei olekaan Marian kaltainen pyhä, vaan inhimillinen nainen maallisine haluineen. (C 1987.)

Carriessa Raamatun ja kuukautisten suhde liittyy myös kauhun luomiseen ja kauhistuttavuuteen. Schepelern kuvaa, että kauhuelokuvien pyrkimyksenä on herättää katsojassaan ”kauhun ja pelon tunteita käyttäen sellaisia tapahtumakulkuja, jotka käsittelevät makaabereja (mielellään myös morbideja, verisiä, rikollisia ja mahdollisesti mielikuvituksellisia) asioita, ja kerrontatapaa, joka painottaa jännitystä, yllätyksiä ja kauhutehosteita.” (Schepelern 1986, 16.) Kuukautisten kauhistuttavuus perustuu oletukseen, että lukija kokee menstruaation ja kuukautisveren epämiellyttävänä ja likaisena, kenties Raamatun oppien avustuksella.

Kuukautisveri ilmeneekin *Carriessa* makaaberina asiana. Bobel (2010) painottaa, että kuukautisiin liittyy inhotusta ja ällötystä. Kuukautiset ovat siis jotakin uhkaavaa ja häiritsevää, ja niiden tehtävä on aiheuttaa täten lukijassa kauhistusta. *Carrie* alkaa myös tarinallisesti kuukautiskuvauksella, mikä saattaa yllättää lukijan ja täten shokeerata (Leinonen 2018, 101). Schepelernin (1986) esittelemistä kauhun elementeistä *Carrien* hirvittävyys yhdistyy kuukautisveren lisäksi myös mielikuvituksellisuus *Carrien* telekineettisten kykyjen takia. Toisaalta veri ja telekineettisyys liittyvätkin vahvasti toisiinsa: Carrie kuvataan teoksen lopussa veren peitossa, mikä puolestaan saa hänet murhaamaan useita ihmisiä telekineettisten kykyjensä avustuksella. Telekineettiset kyvyt terävöityvät äärimmilleen nimenomaan *Carrien* kuukautisten alettua. (C 1987.)

Raamattua voidaan pitää yhtenä maailman tunnetuimmista teoksista, ja siitä voidaan ammentaa monenlaisia ohjeita, ajatuksia ja arvoja (Friedman 2003). Kun Raamatun vaikuttavuuden valossa sen kuukautisnäkemystä verrataan negatiiviseen kuukautiskäsitykseen laajemmin kulttuurissa, ei voi olla huomaamatta niiden yhteyttä. Raamattu painottaa kuukautisten olevan rangaistus, ja kuukautisiin taas voidaan liittää kulttuurinen narratiivi, jonka mukaan ne ovat ällöttävä, inhottava ja vaiettava asia (Bobel 2010, 6). *Carrien* kuukautiset siis symboloivat useita Raamatussa kiellettyjä asioita, jotka kuukautisten alkamisen ja täten aikuistumisen, seksuaalisuuden ja lisääntymisen mahdollisuuden vyyhtinä voidaan nähdä syntisinä ja näin tabuina. Tämä puolestaan tekee *Carrien* kuukautiset ja teoksen kuukautiskuvaukset kauhistuttaviksi.

3 KUUKAUTISTEN KOKEMISEN SOSIAALISET TASOT

Tässä osiossa käsittelen kuukautisia *Carriessa* päähenkilön sosiaalisten tasojen, eli ihmiskontaktien ja -kohtaamisten, kautta sekä paneudun siihen, millaisia käsityksiä teoksen henkilöhahmoilla on kuukautisista. Tutkin kuukautisrepresentaatioita kiusaamisen sekä luonnollisuuden ja häpeän kokemusten kautta.

3.1 Kiusattu Carrie

Carriessa päähenkilö kuvataan tyypillisenä koulukiusattuna tyttönä: Carriella ei ole ystäviä eikä hän sovellu kaltaistensa joukkoon. Koulukiusatuilla lapsilla onkin todettu olevan vaikeuksia ihmissuhteissa sekä ystävyysuhteiden solmimisessa. Tämän lisäksi kiusaaminen voi vaikuttaa myös sosiaalisiin ja mielenterveydellisiin ongelmiin. (Pörhölä 2009.) Carrie nähdään kömpelönä, erilaisena ja outona. Hänet esitetään myös kuukautistensa takia epähygieenisenä, eikä Carrie täten kykene täyttämään niitä naiseuden odotuksia, joita häntä kohtaan on muiden taholta asetettu (Bobel 2010, 147; Hamarus 2006, 110–116). Carrien olemuksessa kuvataan myös muita kiusaamiselle altistavia puolia, kuten hiljainen olemus ja ylipaino sekä uskonnon ja sosioekonomisen aseman asettamat haasteet (Hamarus 2006, 110–116). Kiusaamistilanteissa Carrie vaikuttaa puolestaan hiljaiselta ja alistuvalta, mikä onkin saanut kiusaamisen jatkumaan pitkään (C 1987).

Carrien pääkiusaaja on Chris Hargensen, vaikka muidenkin henkilöhahmojen kuvataan yhtyvän kiusaamiseen hänen ohellaan. Hamarus (2006, 108–109) kuvailee, että tyttökiusaajat voivat olla luokan suosituimpia oppilaita, jollaisena Hargensenkin Kingin teoksessa näyttäytyy. Kiusaajiin liitetään usein kontrolloinnin ja johtajuuden ihailua, aggressiivisuutta ja helposti ärsyyntyväinen luonne, jos poikkeuksia tapahtuu (Ojansuu 2015). Hargensen kuvataankin *Carriessa* kiusaamistekojen suunnittelijana ja

toimeenpanijana, eikä hän pelkää käyttää Carrien nöyryyttämiseen sellaisiakaan keinoja, jotka saattavat satuttaa niin fyysisesti kuin henkisesti. Carrien edetessä Hargensen muun muassa tapattaa sian vain kiusatakseen Carrieta. (C 1987.)

Carrieta on kiusattu useasta syystä, mutta Carrien tarina ja juoni perustuu kuukautisten alkamiseen ja niistä aiheutuvaan kiusaamiseen (C 1987). Carrien ensimmäisessä kohtauksessa Carrien kuukautiset alkavat pukuhuoneen suihkutilassa, mutta hän itse ei ymmärrä, mistä veri tulee ja miksi. Muut tytöt kuitenkin alkavat ilkkumaan ja kiusaamaan Carrieta tämän tietämättömyydestä sekä kuukautisista:

Sitten raivostunut, inhoava, halveksiva, kauhistunut nauru tuntui nousevan joksikin mikä oli uhkaavaa ja rumaa ja tytöt alkoivat pommittaa häntä tamponeilla ja terveyssiteillä, joita otettiin laukuista ja rikki menneestä telineestä. Niitä satoi kuin lunta ja laulu säesti: "Tuki se, tuki se, tuki se, tuki se, tuki se!" (C 1987, 15.)

Kiusaaminen vaikuttaakin perustuvan samanlaiselle ajatukselle kuin kulttuurinen kuukautisnarratiivi, joka esittää kuukautisten olevan kuvottava ja ärsyttävä asia. Kulttuuriseen kuukautisnarratiiviin voidaan myös liittää näkemys siitä, että kuukautisten tulisi olla menstuoivan oma asia, eikä niiden tulisi siis näkyä ulos päin mitenkään. (Bobel 2010, 6.) Kun Carrien kuukautiset sitten ovatkin jotain ulospäin muille nähtävää, aletaan häntä kiusata siitä. Koska kuukautiset siis nähdään epämiellyttävänä asiana muiden henkilöhahmojen mielestä, he kokevat myös helpotusta kiusaamisesta johtuviin omantunnontuskiinsa. (C 1987.) Kiusaaminen voidaan siis oikeuttaa kuukautisten kuvottavuudella.

Kuukautisten ja kiusaamisen tema ei kuitenkaan lopu vain Carrien alkukohdaukseen, vaan se sysää romaanin juonen tapahtumat omaan suuntaansa. Carrie osallistuu vuoden lopussa järjestettäviin tanssiaisiin, ja hänet kruunataankin tanssiaisissa yllättäen kuningattareksi. Carrien ilta ei kuitenkaan pääty iloisesti, vaan kruunausseremonian aikana Carrien päälle valahtaa ämpärillinen sian verta. Etukäteen suunnitellusta voitosta ja ämpäristä sisältöineen onkin vastuussa Carrien pääkiusaaja Chris Hargensen. (C 1987, 128–147.) Kuukautiset ja niiden kokeminen ällöttävänä siis ohjaavat muiden henkilöiden tekoja ja kirjan etenemistä. Juuri Carrien aloituskohtauksen kuukautiskuvaus saa Hargensenin keksimään verijäynän (C 1987).

Hargensenin kiusateon taustalla vaikuttaakin seuraavanlainen ajatus: "[s]ialle sian verta." (C 1987, 101.) Hargensen siis vertaa ennen muuta Carrieta sikaan, mutta myös Carrien vuodattamaa kuukautisverta sian vereen. Sian representaatiot kirjallisuudessa ja taiteessa ovat hyvin pitkälti negatiivissävytteisiä. Sika voidaan yhdistää esimerkiksi haitallisuuteen, pahansuopuuteen tai ilkikurisuuteen. Sialla on nähty olevan myös demonisia representaatioita. (Mroz 2022, 259.) Kun inhottavana nähtyjä kuukautisia kokevaa naista verrataan haitallisena pidettyyn sikaan, voidaan samalla huomata myös yhteys Bobelin (2010) esittämään kuukautisnarratiiviin. Hargensenin

hahmo siis uudelleenkirjoittaa ja ilmentää negatiivista kuukautiskuvausta ja ajatusta, että kuukautiset tulisi pitää jokaisen omana asiana. Kun Carrie ei toimikaan oletuksen mukaan, hän joutuu kokemaan siitä rangaistuksen.

Sika on historian kuluessa yhdistetty niin ikään miehiin, joilla on antifeministisiä ajatuksia, ja jotka edustavat aatettaan esimerkiksi seksistisin ja naisvihaa ilmentävin vitsein (Willett 2021). Sika ei siis ilmene positiivisessa valossa, ja tähän pyrkivät myös *Carrien* kiusaajat. Carrie pyritään saada näyttämään mahdollisimman typerältä. Raamatullakin on oma näkemyksensä siasta eläimenä: "[s]e olkoon teille saastainen". Sika ei siis tule syödä eikä sen kuolleeseen ruumiiseen tule koskea, sillä se on luokiteltu saastaiseksi eläimeksi. (Raamattu, 5. Moos. 14:8.) Raamatulla onkin ollut kasvatuksellisesti Margaret Whiten kautta valtava merkitys myös *Carrien* omassa elämässä ja täten arvojen ja arvostusten luomisessa (C 1987). Kun Raamatun sika- ja kuukautiskäsitystä siis verrataan kuukautiset kokevaan, siaksi verrattavaan, *Carrieen*, hänet esitetään saastaisessa valossa.

Naisvihamielinen asenne kulminoituukin *Carriessa* sen tarinallisuuteen ja jo olemassa olevan kuukautisnarratiivin vahvistamiseen juonellisin keinoin. Tulkitseen *Carrien* henkilöhahmona ilmentävän kuukautiset kokevat naiset ryhmänä, jolloin sian veri on puolestaan yleistettävissä kuukautisvereen. Kun kuukautiset siis *Carriessa* esitetään kiusan lähteenä, vieroksuttavana ja saastaisena asiana, kuukautisrepresentaatio on välttämättä negatiivinen ja paheksuva. Tällöin *Carrien* kautta naisiin kohdistuu läpi teoksen juonellisesti, tarinallisesti sekä ekstradiegeettis-heterodiegeettisen kertojan kuvauksen ilmentämänä solvaavaa ja alentavaa retoriikkaa. Naisvihamielinen ilmeneminen ei esiinnykään teoksessa vain sanoina, vaan on syvällä länsimaisen kulttuurin todellisuuskäsityksessä, jota *Carrie* ilmentää. (Banet-Weiser & Miltner 2015.)

3.2 Kuukautisten luonnollisuus ja häpeä

Carrien kuukautiskuvaukseen liittyy muun muassa luonnollisuuden ja häpeän tunteita, joita käsittelen tässä alaluvussa tarkemmin. Koulun henkilökunnasta liikunnanopettaja, Rita Desjardin, ja apulaisrehtori, Morton, ymmärtävät, että *Carrien* kuukautiset ovat luonnollinen osa sukukypsää naista. Samalla näiden henkilöiden kuvataan myös kokevan ristiriitaisia, nolostumisen ja inhon tunteita kuukautisia ja kuukautisverta kohtaan. (C 1987.) Kauhua voidaankin luoda nimenomaan inhon tunteita herättämällä kuukautiskuvauksin, mikä onkin *Carrielle* kauhukaanoniin sijoittuvana teoksena tärkeää (Leinonen 2018). Inho Desjardinin ja Mortonin mielessä yhdistyykin Bobelin (2010) kulttuurisen kuukautisnarratiivin tyyliin oletukseen siitä, että *Carrien* olisi alun perinkin tullut hoitaa kuukautisasiansa omassa rauhassaan (C 1987). Siispä

kuukautisveren ilmeneminen muille osapuolille tuottaa heissä inhotusta ja täten kauhistuttaa.

Kuukautisten menstuoivan omana asiana pitämisen asenne ilmenee myös Desjardinin ajatuksissa: ”Desjardin huokaisi ja katsoi inhoten kuivuvaa tummanpunaista kämmenenjälkeä shortseissaan.” (C 1987, 23.) Carrien kädestä housuun siirtynyttä veritahraa leimaa siis myös saastaisuuden asenne. Kun kuukautisveri on nähtävillä vuo-tajan itsensä sijaan toisessa ihmisessä, tuntuu kauhistusta herättävän Raamatun (3. Moos. 15:19–28) ohjeistuksen mukainen ajatus siitä, että saastaisuus leviää veren mu-kana. Muillekin ilmenevän kuukautisveren inhottavuuteen siis linkittyy ajatus menstuaation henkilökohtaisuudesta ja piilottelun asenteesta sekä toisaalta niiden saastaisuudesta.

Carrien oma nolostumisen kuvaus kuukautiskontekstissa vaikuttaa puolestaan liittyvän kuukautiskeskustelun puutteeseen ja vaikenemisen kulttuuriin. ”Hän ei tien-nyt mitään menstuaatiosta”, *Carriessa* selvennetään. Tiedon puutteen taustalla ovat-kin äidin uskonnollisen kasvatuksen vaikutukset, ja kuukautisten näkeminen synti-senä ja siksi vaiettavana asiana. (C 1987, 17.) Kuukautiskeskustelun välttäminen ei kuitenkaan ole vain *Carriessa* ilmenevä sattuma, vaan myös tutkimustasolla on ha-vaittu kuukautisten tabuluonteen vaikutukset. Bobelin kuvaamassa tutkimuksessa haastateltiin 56 afrikanamerikkalaista äiti-tytär-paria, mutta 21 heistä keskeytti tutki-mukseen osallistumisen. Syynä oli aiheen henkilökohtaisuus, ja siksi kuukautisista ei haluttukaan keskustella. (Bobel 2010, 147.)

Välttelyn ja nolostumisen teema on esillä myös Mortonin henkilöha-hmossa: ”[h]än ei ymmärtänyt naisia eikä hänellä ollut pienintäkään halua keskustella kuukautisista.” Kun Morton kuitenkin joutuu käsittelemään epämiellyttävää aihetta, hän ”lehahti punaiseksi.” (C 1987, 23–25.) Tulkitsen Mortonin fyysisen reaktion ilmen-tävän häpeän ja nolostumisen tunteita. Kuukautisista vaikenemista voidaankin pitää eräänlaisena arvojärjestelmänä, joka heijastuu kuukautisten tabuluonteen kautta (Bo-bel 2010; Dyer 2020; Kosonen 2017). Tällöin kuukautisista keskusteleminen voi tuntua inhottavalta ja väärältä, mitä Morton reaktioillaan *Carriessa* ilmentää (Bobel 2010, 147).

Carriessa Desjardinin ja Mortonin asennoituminen Carrien kuukautisiin ilmenee-kin neutraaleimpana, mikäli niitä verrataan Margaret Whiten tai Carrien kiusaajien suhtautumisiin. Koulun henkilökunnan asenteet eivät kuitenkaan ole neutraaleja, vaan luonnollisuuden hyväksymiseen linkittyy vaikenemista ja häpeää. Tällaisten henkilöasetelmien kuvaaminen ilman vastustavien näkemysten esille tuomista vah-vistaa niin ikään negatiivista suhtautumista kuukautisiin kuin uudelleenkirjoittaa vai-kenemisen kuukautisnarratiiviakin (Bobel 2010). Näin ollen henkilöhaahmojen asen-noitumisen kautta kuukautisiin ja Carrieen kuukautiset kokevana naisena liittyy eriarvoistavaa retoriikkaa, joka puolestaan voidaan liittää rakenteelliseen naisvihaan.

4 KUUKAUTISVERI NAISVIHAN ILMENTÄJÄNÄ *CARRIESSA*

Lopuksi paneudun veren kauhistuttavuuteen ja sen merkitykseen kauhukirjallisuudessa sekä vertaan veren ja kuukautisveren genrekytköksiä kauhuun. Peilaan kuukautisveren vaikutusta myös *Carrien* tarinaan ja juonen kulkuun sekä pohdin, millainen suhde edellä mainituilla asioilla on puolestaan naisvihaan.

4.1 Kuukautisveren kauhistuttavuus

Genrenä kauhukirjallisuuden tarkoitus on ollut hirvittää ja pelottaa. Päämäärän saavuttamiseksi on käytetty muun muassa vampyyrien, zombien ja kummitusten kuvaamista, sillä niitä yhdistävät erilaiset moraalisdonnaiset kauhistuttavuudet. Myös esimerkiksi seksi ja väkivalta ovat pitkään olleet kauhukirjallisuuden vakioaiheita. (Hänninen & Latvanen 1996, 5–9.) Kauhukirjallisuuteen sijoittuvassa *Carriessa* veri ei ilmeikään esimerkiksi vampyyrien ravinnon kautta, vaan naisen seksuaalisuutena ja menstuaationa. Kuukautisveren kauhistuttavuuteen linkittyikin näin veren itsensä lisäksi kuukautisten kulttuuriset asenteet ja tabuluonteen aiheuttamat negatiiviset tunnelataukset.

Kauhuelokuvilla on myös moraalisia tehtäviä. *Carrien* tapahtumat seuraavatkin niin kutsuttujen ”teiniteurastuselokuvien” opetuslinjaa: nuori naispäähenkilö uhkaa aikuistumisen järjestelmää kuukautisillaan ja joutuu täten kärsimään seurauksista. Veren vuodattamiseen naispäähenkilön tapauksessa liittyy myös symbolinen puoli. Koska Carrie vuodattaa teoksessa vertaan, hän ei säily neitsyenä. (Hänninen & Latvanen 1996, 380.) Juuri näennäisen neitsyyden menetyksen ja veren vuotamisen takia Carrie joutuukin kärsimään äitinsä rangaistuksista sekä kiusaamisesta. Kuukautisten

alkamiseen ja täten aikuistumiseen voidaankin liittää myös naisvihan ydin. Kun nainen rikkoo *Carriessa* kuukautisista vaikenemisen kulttuurin, vaikkakin vahingossa, on hänen kestettävä sen seuraukset tullessaan nöyryytetyksi.

Sen lisäksi, että *Carrien* tarina voidaan ymmärtää moraalisen opetuksena, veri itsessäänkin voi aiheuttaa kauhistusta. Vereen liittyy usein kuoleman tai haavoittumisen uhka, mutta se voidaan yhdistää myös kipuun tai kastraatioon. Kastraatiossa veren pelottavuus ”ei liity pelkästään ruumiinosan menetyksen häpeään vaan ylipäättään varjellun fallossymbolin suojeluun.” (Karhapää 2015, 5.) *Carriessa* esille tuotu kuukautisveren kauhistuttavuus linkittyikin miesten sanelemaan kuukautisetikettiin, jonka mukaan kuukautisveren tule häiritä muiden kuin vuotajan arkea (Bobel 2010, 28–31). Carrie kuitenkin huojuttaa tätä oletusta kuukautisillaan, mikä saakin kuukautisveren kauhistuttamaan niin verenä kuin kulttuurisena arvojärjestelmänäkin.

Verta siis käytetään kauhukirjallisuudessa kauhun luoja (Hänninen & Latvanen 1996; Schepelern 1986). Kun veren yhdistää likaisena ymmärrettyyn vaginaan, veren kammoksuttavuus lisääntyy entisestään (Bobel 2010, 147). Tätä *Carriessa* käytetäänkin hyväksi yksityiskohtaisen kuvailun avustuksella: ”Desjardin ei ollut koko viikonloppuna saanut mielestään Carrieta, tämän huutoa, itkua, märkää tamponia joka oli liimautunut poikittain karvoitukseen – ja omaa inhon ja vihan tunnetaan.” (C 1987, 58.) Kuvauksen kauhistuttavuus rakentuukin veren, kuukautisasenteiden ja epämiellyttävien tunteiden varaan. Näin *Carriessa* kauhu siis rakentuu kuukautisennakkoluoista, mikä puolestaan eriarvoistaa naisia ryhmänä.

4.2 Kuukautisveren vaikutus *Carrien* tarinan etenemisessä

Tarinallisesti *Carrien* juoni pohjautuu vahvasti *Carrien* kuukautisten alkamiseen, ja kaikki alkukohtausta seuraavat tapahtumat saavat alkunsa siitä. *Carrien* telekineettiset kyvyt terävöityvät kuukautisten alun seurauksena, jonka lisäksi *Carrien* äiti ja kiusaajat saavat uuden aiheen tytön rankaisuun ja nöyryytykseen. Myös tanssiaisyön tapahtumat kulmineituvat kuukautisveriaiheesta. (C 1987.) Kuukautisten alkaminen ja kuukautisveri on siis tarinan ja kauhun lähtökohtana teoksessa.

Carrien juoni asettaa *Carrien* kuukautiset kokevana naisena ylireagoivaan asemaan, kun Carrie kostaa kiusaajilleen tappamalla teoksen lopussa kymmeniä ihmisiä. Menstruoiva nainen saatetaankin nähdä hysteerisenä, millaiseksi *Carrien* voi loppukohtauksessa tulkitakin (Dyer 2020, 4). Kuukautiskeskusteluun siis liittyy vaikenemista, mutta toisaalta esimerkiksi rajatut valitukset vatsakivuista ja vitsit mielialanvaihdoksista ovat sosiaalisesti sallitumpia (Bobel 2010, 7). Tulkitsenkin *Carrien* juonen tässä tapauksessa seuraavasti: menstruoiva Carrie kiusaamisen ja häpäisemisen

seurauksena ärsyyntyy tapahtuneesta niin kovasti, että hän muuttuu massamurhaajaksi. Mielen ailahdus iloisesta tanssiaisten kuningattaresta raivoisaksi murhaajaksi tapahtuu hetkessä.

Juonensa takia *Carriessa* päähenkilö asettuukin kulttuurista kuukautisnarratiivia vastaan, jolloin hänestä tulee paha nainen, murhaaja (Bobel 2010). Naisvihaa asetelma ilmentääkin niin, että patriarkaatin asettamia systeemejä vastaan taistelevat huonot naiset saavat rangaistuksensa (Saresma 2021a, 191). Carrie siis näyttäytyy muille menstruovana naisena, joka ei hiljentymisen kulttuurissa ole hyvä asia. Carrieta ennen kaikkea kiusataan ja rankaistaan muiden henkilöhahmojen toimesta, mutta myös tarinan juonellinen asetelma kontrolloi sitä, miten julkisesti menstruova nainen nähdään.

Kuukautistilassa oleva Carrie esitetään myös pahuuden Raamatullisen ilmentymän kautta. *Carriessa* päähenkilöä verrataan sikaan, joka voidaan yhdistää demonisuuteen (Mroz 2022, 259). Myös Margaret White vahvistaa Carrien olevan itse "saatana". *Carrien* lopussa hän onkin telekineettisten voimiensa avustuksella sytyttänyt kotikaupunkinsa palamaan ja lopulta kuolee liekkien keskellä kaaoksen luojana. (C 1987, 170–198.) Carrien siis kuvataan luovan Helvetin kaltainen miljöö, jonka ympäröimänä hän näyttäytyy pahuuden irvikuvana murhattuaan kymmeniä ihmisiä ja tuhoottuaan kotikaupunkinsa.

Carrie siis teoksen juonen puolesta asettuu kuukautiset kokevana ja esiintuovana naishahmona aikuisuuden kynnyksellä olevaksi normien vastustajaksi, joka lopulta muuttuu ihanteellisesta, neitseellisestä työstä pahaksi, murhaavaksi naiseksi. Asetelma korostaa oletusta, että kuukautisista on vaiettava, eikä niiden ainakaan tule näkyä muille. Muuten nainen saa osakseen inhoavan kohtelun ja pahuuden leiman. Tällaisen naiskuvan esittäminen vahvistaa naisvihan pyrkimyksiä, joiden mukaan naisia ryhmänä pyritään kontrolloimaan ja saada hiljentymään (Saresma 2021a; Saresma 2021b). Kun menstruova henkilö lukee esimerkin Carriesta, joka joutuu nöyryytyksen kohteeksi tuotuaan kuukautiset esiin, haluaa hän varmasti tarrautua kuukautisista vaikenemisen normiin kaksin käsin välttääkseen itse julkisen häpeän.

5 PÄÄTÄNTÖ

Tässä tutkielmassa tavoitteeni oli tutkia *Carrien* kuukautisrepresentaatioita. *Carrie* kuuluu kauhukirjallisuuden kaanoniin, ja yhtenä kauhun rakentajana teoksessa toimii siis veri, kuukautisveri. Kuukautiskuvausten kauhistuttavuus perustuu ajatukseen, että kuukautiset ovat tabu, niistä ei tulisi keskustella eikä niiden tulisi näkyä menstruoivasta ihmisestä ulos päin muille (Bobel 2010; Dyer 2020). Kun *Carriessa* kuitenkin esitetään yksityiskohtaisiakin kuvauksia kuukautisverestä, verisistä tamponeista ja julkisesti menstruoivasta naisesta, rikkoo tämä kuukautisetiketin ja aiheuttaa täten kauhistusta. Kaiken kaikkiaan kuukautisten kauhistuttavuus yhdistyykin vereen elementtinä kauhun rakentamisessa, mutta myös kulttuurisiin asenteisiin kuukautisia kohtaan.

Carrien tärkeimmät sivuhenkilöt, Margaret White, Chris Hargensen, Rita Desjardin ja Morton, ilmentävät kaikki omalla tavallaan kuukautisiin liitettävää kulttuurista narratiivia, joka pohjautuu kuukautisten epämiellyttävyyteen ja niistä vaikenemiseen (Bobel 2010, 6). Myös tarinana *Carrie* uudelleenkirjoittaa kuukautisten inhottavana pidettyä asemaa (C 1987). Sillä Kingiä voidaan pitää lukijatilastojensa valossa vaikuttavana kirjailijana, on selvää, että se, mistä hän kirjoittaa, niin ikään vaikuttaa hänen lukijoihinsa (Elovaara 2015, 178). Voidaan siis olettaa negatiivisen kuukautisrepresentaation vahvistavan jo olemassa olevia ennakkoluuloja kuukautisiin liittyen. Kulttuurisen kuukautisnarratiivin vahvistaminen lukijoissa niin ikään vahvistaa eriarvoistavaa ajattelua menstruoivia kohtaan, mikä linkittyykin naisvihan ongelmaan.

Carrien kuukautiskuvaus siis voidaan yhdistää naisvihaan, sillä kuukautisia pidetään kauhun lähtökohtana teoksessa. *Carrien* tarina ja tapahtumat sekä henkilöhahmojen dialogi vahvistavat ajatusta, että kuukautiset ovat inhottava, ällöttävä ja vaiettava asia. Kun kuukautiset kuitenkin tulevat *Carrien* kautta esille, saa menstruoiva kärsiä siitä rangaistuksen: Carrie muuttuu massamurhaajaksi, tulee kiusatuksi sekä nöyryytetyksi. Julkisesti menstruoiva nainen siis saatetaan huonoon valoon. (C 1987.)

Carrien tarina ja kohtalo ilmentävätkin naisvihan syvintä olemusta, jossa valtarakenteita vastaan taistelevaa ”pahaa naista” pyritään kontrolloimaan ja rankaisemaan, jotta kuukautisaiheesta hiljettäisiin (Saresma 2021a, 191; Saresma 2021b).

Sukupuolen roolit ilmenevät *Carriessa* naispäähenkilön ja mieskirjailijuuden kautta. Päähenkilö, Carrie, on teoksen menstruoiva nainen. Sen sijaan Stephen King mieskirjailijana toisintaa perinteistä naisvihan ilmenemistä, jossa mies on naisvihan luojana (Saresma 2021a). King on siis kirjoittanut teoksen, jossa Carrie muuttuu neitseellisestä lapsesta menstruoivaksi aikuiseksi, hyvästä tytöstä massamurhaajanaiseksi. Teos siis tarinallaan ja henkilöhahmoillaan vahvistaa kulttuurista kuukautisnarratiivia ja peräänkuuluttaa miesten kehittämien kuukautisetikettien näennäisestä tärkeydestä, ja tätä kautta niin kirjailijan kuin päähenkilönkin sukupuoli linkittyy naisvihaan ja kuukautisrepresentaatioihin *Carriessa*.

LÄHTEET

Tutkimusaineisto

King, Stephen 1987. *Carrie*. Suom. Tuula Saarikoski. Helsinki: Tammi.

Tutkimuskirjallisuus

Banet-Weiser, Sarah & Miltner, Kate 2015. #MasculinitySoFragile: culture, structure, and networked misogyny. *Feminist Media Studies* 16(1), 171–174.

Belsey, Catherine & Moore, Jane (toim.) 1997. *The feminist reader: Essays in Gender and the Politics of Literary Criticism*. New York: Palgrave Macmillan.

Bobel, Chris 2010. *New blood. Thrid-Wave Feminism and the politics of Menstruation*. New Brunswick, New Jersey & Lontoo: Rutgers university press.

Dyer, Natalie Rose 2020. *The Menstrual Imaginary in Literature. Notes on a Wild Fluidity*. Chester: Palgrave Macmillan Cham.

Elovaara, Mika 2015. King's Toolbox. For Writing and for Life? Simpson, P. L. & McAleer, P. (toim.), *Stephen King's Contemporary Classics. Reflections on the Modern Master of Horror*. Lanham, Boulder, New York, Toronto & Lontoo: Rowman & Littlefield.

Friedman, Hershey H. 2003. Creating a Company Code of Ethics : Using the Bible as a Guide. *EJBO - Electronic Journal of Business Ethics and Organization Studies* 8(1).

Hamarus, Päivi 2008. *Koulukiusaaminen: huomaa, puutu, ehkäise*. Helsinki: Kirjapaja.

Hautala, Marko, Leinonen, Anne & Myllymäki, Mia (toim.) 2018. *Tuoretta verta: Kauhukirjoittajan opas*. Tallinna: Suomen tieteis- ja fantasiakirjoittajat.

Husam Jaber, Maysaa 2021. Trauma, Horror and the Female Serial Killer in Stephen King's *Carrie* and *Misery*. *Critique: Studies in Contemporary Fiction* 62(2), 166–179.

<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/00111619.2020.1790489?journalCode=vcrt20>

Hänninen, Harto & Latvanen, Marko 1996. *Verikekerit: kauhun käsikirja*. Helsinki: Otava.

Karhapää, Laura 2015. *Vaginadialogeja: kuukautisveren tabu Hanni Haapaniemen Neitsyt Maria -maalauksissa*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.

<https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/47239> (30.11.2022).

Karkulehto, Sanna & Rossi, Leena-Maija 2017. *Sukupuoli ja väkivalta: Lukemisen etiikkaa ja politiikkaa*. Suomalaisen kirjallisuuden seura.

King, Stephen 2022. *Works*. Stephen Kingin kotisivut.

<https://stephenking.com/works/> (29.11.2022).

Knuutila, Tarja & Lehtinen Aki Petteri (toim.) 2010. *Representaatio: Tiedon kivijalasta tieteiden työkaluksi*. Helsinki: Gaudeamus.

Kosonen, Heidi 2017. Pyhän lapsuuden paljastama tabu : näkökulma Sami Saramäen Tom of Finland -muumeihin ja Dana Schutzin Open Casket -maalaukseen. *Tahiti: taidehistoria tieteenä* 7(2), 35–49.

<https://tahiti.journal.fi/article/view/66855/27151>

- Leinonen, Anne 2018. Elementtejä kauhun rakentamiseksi. Hautala, Marko, Leinonen, Anne & Myllymäki Mia (toim.), *Tuoretta verta: Kauhukirjoittajan opas*. Tallinna: Suomen tieteis- ja fantasiakirjoittajat.
- Marshall, Helen 2020. A Snapshot of an Age: The Publication History of *Carrie*. *The Journal of Popular Culture* 53(2), 284–302.
- Moi, Toril 1990. *Sukupuoli / Teksti / Valta*. Tampere: Vastapaino.
- Mroz, Gilly 2022. 'The Devil Knows What that is – a Pig!': Animals, Sexuality, and Destruction in Gogol's *Mirgorod*. *Modern Language Review* 117(2), 257-274.
- Mäkikalli, Aino & Steinby, Liisa (toim.) 2013. *Johdatus kirjallisuusanalyysiin*. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura.
- Ojansuu, Mikko 2015. *Koulukiusaaminen yläkoulun liikuntatunneilla*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Pörhölä, Maili 2009. Kiusaamiskokemukset yhteisöön kiinnittymisen esteenä. *Prologi: puheviestinnän vuosikirja 2009*, 84–89.
- Raamattu (1933/1938)*. XI/XII yleisen Kirkolliskokouksen vuonna 1933/1938 käyttöön ottama suomennos. Turku & Helsinki: Suomen Piipiseura.
- Rashkow, Ilona N. 2000. *Taboo or not Taboo. Sexuality and Family in the Hebrew Bible*. Minneapolis: Fortress Press.
- Rojola, Lea 2004. Sukupuolieron lukeminen. Feministinen kirjallisuudentutkimus. Liljeström, Marianne (toim.), *Feministinen tietäminen - Keskustelua metodologiasta*. Vastapaino.
- Saresma, Tuija 2021a. Manosfäärin maskulismi – nettikeskustelujen performatiivisuutta analysoimassa. Aho, Timo; Nieminen, Jiri & Salo, Arttu (toim.), *Miestutkimuksen metodologiaa*. Tampere: Vastapaino, 189–210.
- Saresma, Tuija 2021b. Naistutkijoihin kohdistuva viha verkossa. Kotilainen, Noora & Vuorelma, Johanna (toim.), *Kun tutkija kohtaa vihaa: Asiantuntijuus, tiede ja julkisuus*. Helsinki: Suomen Rauhanpuolustajat ja Rosebud Books.
- Schepelern, Peter 1986. Lajityyppikäsité ja kauhuelokuva. Kinisjärvi, Raimo & Lukkarila, Matti (toim.), *Kun hirviöt heräävät – kauhu ja taide*. Oulu: Pohjoinen.
- Spivak, Gayatri Chakravorty 1987. In *Other Worlds. Essays in Cultural Politics*. New York & Lontoo: Routledge.
- Tiitinen, A. (2022). *Normaali kuukautiskierto*. Duodecim Terveyskirjasto. <https://www.terveyskirjasto.fi/dlk00158> (14.12.2022).
- Vainikka, Eliisa 2019. Naisvihan tunneyhteisö: Anonymisti esitettyä verkkovihaa Ylilaudan ihmissuhdekeskusteluissa. *Media & viestintä* 42(1), 1-25.
- Willett, Julie 2021. *The Male Chauvinist Pig: A History*. Chapel Hill: The University of North Carolina Press.
- Yle Areena 2021. *Carrie*. <https://areena.yle.fi/1-50173635> (14.11.2022).